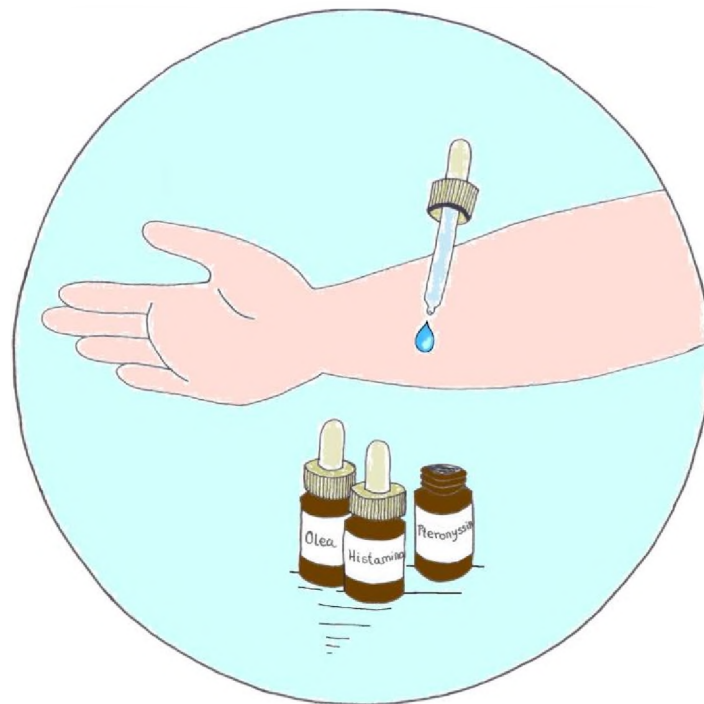

Guia per al *prick test* en l'atenció primària

Guia per al *prick test* en l'atenció primària

Autoria

- **González-Bals González, M.ª José.** Subdirectora mèdica de la Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. Servei de Salut de les Illes Balears
- **Janer Llobera, Joana M.** Metgessa de família del Gabinet Tècnic de la Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. Servei de Salut de les Illes Balears
- **Vanrell Ballester, Ana.** Farmacèutica d'atenció primària de la Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. Servei de Salut de les Illes Balears
- **Román Rodríguez, Miguel** Metge de família del Centre de Salut Son Pisà (Palma). Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. Servei de Salut de les Illes Balears
- **Escarrer Jaume, Mercedes.** Pediatra del Centre de Salut Sant Agustí (Palma). Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. Servei de Salut de les Illes Balears
- **Sánchez Folgueiras, Beatriz.** Infermera del Centre de Salut Coll d'en Rabassa (Palma). Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. Servei de Salut de les Illes Balears
- **Andreu Zamora, María Jesús.** Pediatra del Centre de Salut Camp Redó (Palma). Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. Servei de Salut de les Illes Balears
- **Garcías Cifuentes, Laura.** Tècnica de cures auxiliars d'infermeria del Centre de Salut Son Rutlan (Palma). Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. Servei de Salut de les Illes Balears
- **Quer Canut, Santiago** Metge especialista en otorrinolaringologia de l'Hospital Universitari Son Espases. Servei de Salut de les Illes Balears
- **Chugo Gordillo, Sendy** Metgessa especialista en al·lèrgologia de l'Hospital Universitari Son Espases. Servei de Salut de les Illes Balears
- **Ferrà Salom, Bàrbara.** Infermera del Centre de Salut Santa Ponça. Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. Servei de Salut de les Illes Balears

Revisió

- **Amato, Cecilia.** Metgessa de família del Centre de Salut Martí Serra (Pont d'Inca, Marratxí). Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. Servei de Salut de les Illes Balears
- **Llort Bové, Montse.** Metgessa de família del Gabinet Tècnic de la Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. Servei de Salut de les Illes Balears

Imatge de la coberta

Laura Garcías Cifuentes. Tècnica de cures auxiliars d'infermeria del Centre de Salut Son Rutlan (Palma). Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. Servei de Salut de les Illes Balears

Traducció

Paraula Centre de Serveis Lingüístics

Edició

Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. Octubre de 2020

ISBN

978-84-09-23892-7

Com citar aquest document

González-Bals González, M.ª José [et al.]. Guia per al prick test en l'atenció primària: Gerència d'Atenció Primària de Mallorca; 2020.

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement-No-Comercial-SenseObresDerivades 4.0 Internacional. La llicència es pot consultar aquí: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Índex de continguts

Justificació.....	7
Indicacions i contraindicacions en l'atenció primària.....	8
Procediment per al prick test.....	8
Interpretació dels resultats.....	11
Reaccions adverses.....	12
Bateria estàndard de pneumoal·lergògens: llista d'extractes al·lergènics.....	12
Bibliografia.....	14
ANNEXOS	
Annex 1. Algorisme per a l'anafilaxi.....	17
Annex 2. Reagudització asmàtica.....	19
Annex 3. Full informatiu i consentiment informat.....	21
Annex 4. Medicaments que poden interferir en la prova de reacció cutània.....	22
Annex 5. Control de qualitat del prick test.....	23
Annex 6. Full de resultats del prick test.....	24
Annex 7. Consells per evitar els desencadenants de les al·lèrgies.....	25
Annex 8. Com sol·licitar al·lergògens per fer el prick test.....	27

Justificació

L'objectiu de l'estudi al·lèrgològic és determinar l'existència de sensibilització a aeroal·lèrgens que influeixin en el desenvolupament de simptomatologia clínica o diferenciació fenotípica en l'asma i la rinitis al·lèrgica o que desencadenin exacerbacions o episodis d'empitjorament simptomàtic d'ambdues malalties.

Per al diagnòstic, a més d'apreciar sensibilització davant al·lèrgens inhalats, cal constatar la rellevància clínica dels resultats obtinguts. Per mitjà de la història clínica, es valoren els antecedents personals o familiars d'atòpia (rinoconjuntivitis, èczema, al·lèrgia a aliments) i/o d'asma, i la relació dels símptomes amb l'exposició a aeroal·lèrgens (d'interior, d'exterior i ocupacionals).¹

La prova de la punxada epidèrmica (*prick test*) detecta la immunoglobulina E (IgE) específica lligada amb els receptors cel·lulars en la superfície dels mastòcits de tal manera que, quan una persona està sensibilitzada a un al·lèrgen determinat, la introducció d'aquest al·lèrgen a la zona dèrmica repeteix el procés d'interacció antígen-anticòs (al·lèrgen - IgE específica), la qual cosa provoca la desgranulació dels mastòcits i l'aparició d'una fava i un halo eritematós circumdant. La mida de la fava als 15-20 minuts determina l'abast de la reacció.

Entre les diferents opcions disponibles per al diagnòstic de sensibilització a al·lèrgens respiratoris, el *prick test* és el mètode triat tenint en compte l'alta sensibilitat que presenta, el baix cost i l'avantatge de disposar d'una valoració immediata.² En canvi, el mesurament de la IgE específica sèrica davant al·lèrgens complets, amb el mateix significat que el *prick test*, presenta menys sensibilitat i un cost més alt.³

Per obtenir els millors resultats en les proves de sensibilització, cal usar extractes estandarditzats, conèixer les variables que afecten els resultats (fàrmacs o dermografisme) i tenir una mínima experiència a l'hora d'interpretar-los (reactivitat creuada, panal·lèrgens).⁴

L'estudi al·lèrgològic es pot fer a qualsevol persona amb asma o rinitis al·lèrgica independentment de la seva edat, però es recomana no fer-lo abans dels 3 anys d'edat.

Cal tenir en compte que una positivitat al *prick test* no significa necessàriament que l'al·lèrgen corresponent sigui el causant de la clínica de la persona a qui s'ha fet la prova. D'aquí la importància de combinar la història clínica i les positivitats del *prick test*.

Indicacions i contraindicacions en l'atenció primària

Indicacions del *prick test* amb pneumoal·lergògens

- Estudi de pacients amb rinitis i/o asma.
- Descartar o confirmar la sensibilització a pneumoal·lergògens.

Contraindicacions del *prick test* amb pneumoal·lergògens

- Reacció greu prèvia a un *prick test* o a un altre test cutani.
- Pacient inestable (asma aguditzada, febril, etc.).
- Urticària activa (risc de falsos positius).
- Brot de dermatitis atòpica.
- Dermografisme actiu greu (risc de falsos positius).
- Pacients amb malalties cardiovasculars inestables.
- Embaràs.

Procediment per al *prick test*

Abans de començar les proves, cal tenir en compte els aspectes següents.

Comprovació de la disponibilitat del material

- Material per fer les proves.
- Medicació, material i personal instruït per tractar possibles reaccions al·lèrgiques.

Material bàsic	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Extractes al·lèrgics. ▫ Llancetes d'1 mm, específiques per al <i>prick test</i> (vegeu l'annex 5). ▫ Controls.
Material complementari	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Guants. ▫ Gases i alcohol de 70°. ▫ Cinta adhesiva. ▫ Marcador per a la pell. ▫ Full de registre de resultats. ▫ Regle millimetrat. ▫ Recipient de recollida de material de contaminació biològica. ▫ Paper per eixugar.
Material i medicació per als casos de reaccions adverses (vegeu els annexos 1 i 2)	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Material per a reanimació cardiopulmonar. ▫ Font d'oxigen. ▫ Fluïdoteràpia. ▫ Medicaments: adrenalina, antihistamínics, corticoides i d'altres.

Preparació

- Explicau el procediment a la persona a qui fareu la prova, proporcionau-li el document d'informació i consentiment informat (annex 3) i demanau-li que el llegeixi i el signi.
- Comprovau que no té símptomes aguts en aquest moment, sobretot asma, ja que la prova podria exacerbar-ne els símptomes.
- Valorau l'estat de la seva pell per detectar dermatofímisme i evitar les zones lesionades. Feis la prova en pell sana per evitar resultats falsos.
- No es recomana rasurar la pell encara que abundi borbissol a l'avantbraç, ja que podria causar irritació.
- Demanau-li si pren cap medicació i comprovau si hi ha cap fàrmac que podria emmascarar el resultat (vegeu l'annex 4).

Tècnica del prick test

El *prick test* consisteix a posar una gota d'extracte al·lèrgic sobre la pell sana i fer una punció a través de la gota amb una llanceta especial d'1 mm, d'aquesta manera s'introdueix una part mínima de l'extracte a la pell.⁴ Els passos són els següents:

- 1) Comprovau que els pneumoal·lèrgens no estan caducats, que no presenten terbolesa i que s'han emmagatzemat a la temperatura correcta (vegeu l'annex 5).

La tècnica s'ha d'aplicar preferentment a la cara anterior de l'avantbraç. Si cal, s'han d'utilitzar tots dos avantbraços. Si la pell de l'avantbraç està alterada per un èczema o una altra afecció cutània o si està tatuada, com a alternativa es pot usar la pell de la zona paravertebral de l'esquena, la reactivitat de la qual és una mica més gran que la de l'epidermis de l'avantbraç, tot i que té una importància clínica irrellevant.

- 2) Netejau la pell amb alcohol de 70° per eliminar-ne el greix o els possibles productes hidratants cosmètics, que farien rrelliscar les gotes dels extractes, la qual cosa dificultaria una punció correcta amb la llanceta perquè les gotes s'escamparien.
- 3) Retolau a la pell, amb un bolígraf fi, el nombre de cada al·lèrgen (vegeu l'annex 6). Se sol marcar primer el control negatiu (sèrum fisiològic), després els pneumoal·lèrgens segons l'ordre del full de resultats i, finalment, el control positiu (histamina). La distància mínima entre els llocs de punció ha de ser de ≥ 2 cm. A més, hi ha d'haver una distància mínima de 3 cm des de la zona on es faci la punció amb els al·lèrgens fins al colze i el canell, com s'observa en aquesta imatge.

- 4) Dipositau una gota de l'extracte corresponent al lloc indicat. Ateses les seves propietats hidroestàtiques, la gota es queda fixa al seu lloc; si flueix o es dispersa, és senyal que la pell té brutícia, suor o restes de diluents. En aquest cas, per evitar la contaminació entre els extractes, cal netejar i eixugar la pell una altra vegada abans de prosseguir la prova. La resta de gotes s'han d'ordenar seguint sempre la mateixa sistemàtica.
- 5) Posau al costat de cada retolació una gota de cada extracte i dels controls (a una distància de 3 cm del rètol i entre si). Quan hi hàgiu posat una gota, tancau el flascó abans d'obrir-ne un altre, per evitar que, per error, fiquen el comptagotes en un flascó que no li correspongui.
- 6) Un cop posades totes les gotes, feis una punció a la pell travessant la gota amb la llanceta estandarditzada (amb una punta d'1 mm de longitud), posant-la perpendicular respecte a la pell i sense induir el sagnat. Heu de fer servir una llanceta per a cada extracte.
- 7) Al cap d'1-3 minuts de les puncions, retireu els extractes i eixugau-los amb paper, sense friccionar ni arrossegar les gotes.
- 8) En haver retirat els extractes, esperau entre 10 i 20 minuts per observar la resposta; després d'aquest període, s'ha d'haver produït la resposta màxima a l'allergen.
- 9) Indicau a la persona a qui heu fet el test que no surti de la sala d'espera i que no es fregui ni es grati la zona de les puncions.

Si feis la prova a un infant molt petit o que es mogui molt, podeu seguir un altre procediment, que idealment requereix dues persones: una posa la gota i l'altra fa les puncions, allergogen a allergogen.

Valoració del resultat

Per valorar i interpretar correctament els resultats, és imprescindible incloure en la bateria d'extractes un control positiu i un control negatiu.

- **Control positiu:** és la histamina, que serveix per valorar *in vivo* la capacitat de resposta de l'epidermis, a fi de detectar el possible efecte inhibitori de tractaments i esglaonar el nivell d'intensitat de la reacció. Una resposta a la histamina inferior a 3 mm s'ha de considerar efecte inhibitori, la qual cosa planteja haver de repetir la prova.
- **Control negatiu:** s'usa el dissolvent comú dels extractes, com el sèrum fisiològic. Amb aquest extracte es valoren les reaccions inespecífiques de la pell i es detecten els dermatografismes i l'efecte de resposta a simple contacte.

Lectura dels resultats

La lectura es fa en el moment de resposta màxima, generalment al cap de 10 minuts per a la histamina i entre 15 i 20 minuts per a la resta dels extractes allergènics. La reacció es caracteritza per una pàpula o fava envoltada per un halo eritematós. En alguns casos no és arrodonida, sinó que presenta prolongacions, que s'anomenen *pseudòpodes* i que provoquen una forma irregular en el contorn de la fava. La reacció que s'ha de valorar és la fava, ja que l'eritema pot presentar variacions depenent de la potència de l'extracte allergènic o de la reactivitat individual de la pell. Circumdau amb el retolador el contorn de la fava, aplica sobre el dibuix una cinta adhesiva transparent i escriu el resultat dels extractes i dels controls. La tinta es transferirà a la cinta adhesiva i podreu enganxar-la a la casella corresponent del full de registre (vegeu l'annex 6 i aquesta imatge).

Guia para realizar el procedimiento del prick test en el consulto de atención primaria

Anexo 6. Hoja de resultados prick test

Nombre del paciente: _____
 Fecha del nacimiento: _____
 NHC: _____
 Diagnóstico clínico: _____
 Solicitado por: _____
 Fecha de realización: _____

1. Control Negativo* (S. F.C.O.)	2. Lepidoglyphus destructor (Acaros)
1 -	- 2
3. D. Fénix (Acaros)	4. D. Pteronyssius (Acaros)
4 mm 3-0	6 mm 0-4
5. Cupressus Atlántica (Ciprés)	6. Cleo europea (Oliva)
5 -	- 6
7. Platanus acerifolia (Platanero)	8. Grupo gramíneas (Planta herbàcia)
7 -	- 8
9. Parietaria Judaica (Maleïza)	10. Cynodon dactylon (Gramina)
4 -	- 10
11. Epitelio de gato	12. Epitelio de perro
7 mm 11-0	- 12
13. Alternaria alternata (Hongo de plantas)	14. Control Histamine** (Histamina)
13 -	4 mm 0-14

Observaciones: _____

Elmas: _____

Así como el tamaño de la papula en mm
 *Valor positivo de 3-5 mm (Control negativo)
 **Valor positivo de la histamina > 4 a 3 mm (Control positivo)
 ***Si el halo es > 2 mm puede considerarse que hay reacción
 inmunológica o sensibilización,
 con o sin relevancia clínica a valorar por el HC.

Interpretació dels resultats

La prova s'ha duit a terme correctament si el control fisiològic és negatiu i la histamina positiva és de 3 mm o més.

Cal advertir que un resultat positiu en el *prick test* demostra només la presència d'IgE específica o sensibilització; és a dir, una prova positiva no indica necessàriament que es pateixi una al·lèrgia determinada. Cal que hi hagi falsos positius i falsos negatius, és a dir, situacions que interfereixen en la valoració del *prick test*.

Edat

S'accepta que no hi ha límit d'edat per fer un *prick test*, però cal tenir en compte que la reactivitat cutània en lactants i en ancians pot ser inferior. Es recomana fer l'estudi de sensibilització a neumoal·lèrgens a majors de tres anys perquè a partir d'aquesta edat augmenta la sensibilització als inhalants.

Dermografisme

L'existència de dermografisme pot donar falsos positius. En qualsevol cas, la mida de la reacció atribuïble al dermografisme seria el resultat obtingut amb el control del negatiu (sèrum fisiològic).

Dermatitis atòpica

La dermatitis atòpica greu o altres lesions de la pell poden dificultar el *prick test*, interferir-hi o fins i tot contraindicar-lo.

Causes de falsos positius	Causes de falsos negatius
<ul style="list-style-type: none"> ▫ Reaccions irritatives: extractes irritants o punció traumàtica amb sagnat. ▫ Dermografisme positiu. ▫ Contaminació d'extractes propers. 	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Potència inadequada de l'extracte al·lèrgic per mala conservació o caducitat. ▫ Penetració insuficient de l'al·lèrgen a causa d'una tècnica incorrecta. ▫ Fàrmacs que modulen la reacció al·lèrgica.

En haver comprovat que no hi hagi falsos positius o negatius i la correspondència de la clínica amb el resultat del *prick test*, podeu proporcionar a la persona a qui heu fet la prova informació per escrit perquè eviti els desencadenants de l'allèrgia (vegeu l'annex 7).

Reaccions adverses

- Els efectes secundaris sistèmics del *prick test* són molt poc probables en el cas d'al·lèrgens respiratoris disponibles comercialment.
- L'asma simptomàtica pot ser un factor de risc per a una exacerbació després de la prova, de manera que aquesta no està indicada quan el pacient estigui en un moment de reagudització.⁵
- Quan es produeixen reaccions, generalment són dins els 30 minuts següents a la prova (vegeu els annexos 1 i 2).

Bateria estàndard de pneumoal·lèrgens: llista d'extractes al·lèrgics

Els extractes al·lèrgics per estudiar poden ser múltiples, segons els objectius. Tenint en compte la prevalença d'al·lèrgens i poblacions pollíniques més freqüents a les Illes Balears, hem compost una bateria estàndard de pneumoal·lèrgens que cobreix el 95 % de les al·lèrgies respiratòries comunes.

SAP	Descripció	HUSE	HMAN	HUSLL	HCIN
300515	<i>D. Pteronyssinus</i>	Laboratorios LETI	Laboratorios LETI	ROXALL	Laboratorios LETI
300514	<i>D. farinae</i>	Laboratorios LETI	Laboratorios LETI	ROXALL	Laboratorios LETI
305197	<i>Lepidoglyphus destructor</i>	Laboratorios LETI	Laboratorios LETI	ALK-Abelló	Laboratorios LETI
302575	<i>Cupressus arizonica</i>	Laboratorios LETI	Laboratorios LETI	Laboratorios LETI	Laboratorios LETI
300216	<i>Olea europea</i>	Laboratorios LETI	Laboratorios LETI	ALK-Abelló	Laboratorios LETI
304558	<i>Platanus acerifolia</i>	Laboratorios LETI	Laboratorios LETI	ALK-Abelló	Laboratorios LETI

SAP	Descripció	HUSE	HMAN	HUSLL	HCIN
300562	Grup de les gramínies	Laboratorios LETI	Laboratorios LETI	Laboratorios LETI	Laboratorios LETI
300221	<i>Parietaria judaica</i>	Laboratorios LETI	Laboratorios LETI	ROXALL	Laboratorios LETI
300532	<i>Alternaria alternata</i>	Laboratorios LETI	Laboratorios LETI	Laboratorios LETI	Laboratorios LETI
300284	Epiteli de moix	Laboratorios LETI	Laboratorios LETI	Laboratorios LETI	Laboratorios LETI
301052	Epiteli de ca	Laboratorios LETI	Laboratorios LETI	ALK-Abelló	Laboratorios LETI
300211	<i>Cynodon dactylon</i>	Laboratorios LETI	Laboratorios LETI	ALK-Abelló	Laboratorios LETI

HUSE: Hospital Universitari Son Espases. HMAN: Hospital de Manacor. HUSLL: Hospital Universitari Son Llàtzer. HCIN: Hospital Comarcal d'Inca

Per fer el *prick test* es necessita histamina i sèrum salí fenolat per als controls.

SAP	Descripció
305544	Sèrum salí fenolat
301375	Histamina

En l'annex 8 disposau d'una guia per sol·licitar els al·lèrgens a la Central Corporativa de Compres i Logística.

Bibliografia

- 1) Burbach GJ, Heinzerling LM, Edenharter G, Bachert C, Bindslev-Jensen C, Bonini S, et al. GA(2)LEN skin test study II: clinical relevance of inhalant allergen sensitizations in Europe. *Allergy*. 2009 Oct;64(10):1507-15.
- 2) Sociedad Española de Neumología y Cirugía Torácica. GEMA 5.0: guía española para el manejo del asma. Madrid; 2020. drive.google.com/file/d/1fdoLwuJGe9oIgcQeM1wivqkoES5AiNHs/view [consulta: 22 set 2020].
- 3) Bernstein IL, Li JT, Bernstein DI, Hamilton R, Spector SL, Tan R, et al. Allergy diagnostic testing: an updated practice parameter. *Ann Allergy Asthma Immunol*. 2008 Mar;100(3 Suppl 3):S1-148.
www.aaaai.org/Aaaai/media/MediaLibrary/PDF%20Documents/Practice%20and%20Parameters/allergydiagnostictesting.pdf [consulta: 22 set 2020].
- 4) Bousquet J, Heinzerling L, Bachert C, Papadopoulos NG, Bousquet PJ, Burney PG, et al. Practical guide to skin prick tests in allergy to aeroallergens. *Allergy*. 2012 Jan;67(1):18-24.
files.sld.cu/alergenosenos/files/2012/12/practical-guide-to-skin-prick-tests-alergy-2011-pdf.pdf [consulta: 22 set 2020].
- 5) Heinzerling L, Mari A, Bergmann KC, Bresciani M, Burbach G, Darsow U, et al. The skin prick test - European standards. *Clin Transl Allergy*. 2013 Feb 1;3(1):1-10.
www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3565910 [consulta: 22 set 2020].
- 6) European Resuscitation Council. Anafilaxia. 1393.
www.cercp.org/images/stories/recursos/posters/Poster_Algoritmo_Anafilaxia_Espanol_2015.pdf [consulta: 22 set 2020].
- 7) Cardona V, Cabañes N, Chivato T, De la Hoz B, Fernández Rivas M, Gangoiti Goikoetxea I, et al. Guía de actuación en anafilaxia GALAXIA 2016. Madrid: Fundación SEAIC; 2016.
portal.guiasalud.es/wp-content/uploads/2018/12/GPC_556_galaxia_2016_SEAIC_compl.pdf [consulta: 22 set 2020].
- 8) Santana Rodríguez C, Rivas Jueas C, Emilio García Fernández M, Rodríguez SC, Jueas RC, Fernández G. Aeroalérgenos: pólenes, ácaros, hongos, animales y otros. Medidas de evitación. *Protoc diagn ter pediatr*. 2019;2:65-85.
www.aeped.es/sites/default/files/documentos/05_aeroalergenosenos.pdf [consulta: 22 set 2020].

ANNEXOS

Annex 1. Algorisme per a l'anafilaxi

L'anafilaxi és un procés molt poc freqüent mentre es fa un *prick test*. No obstant això, l'èxit del tractament de l'anafilaxi depèn de reconèixer-la ràpidament i de tractar-la precoçment.

Els criteris diagnòstics principals són els següents:

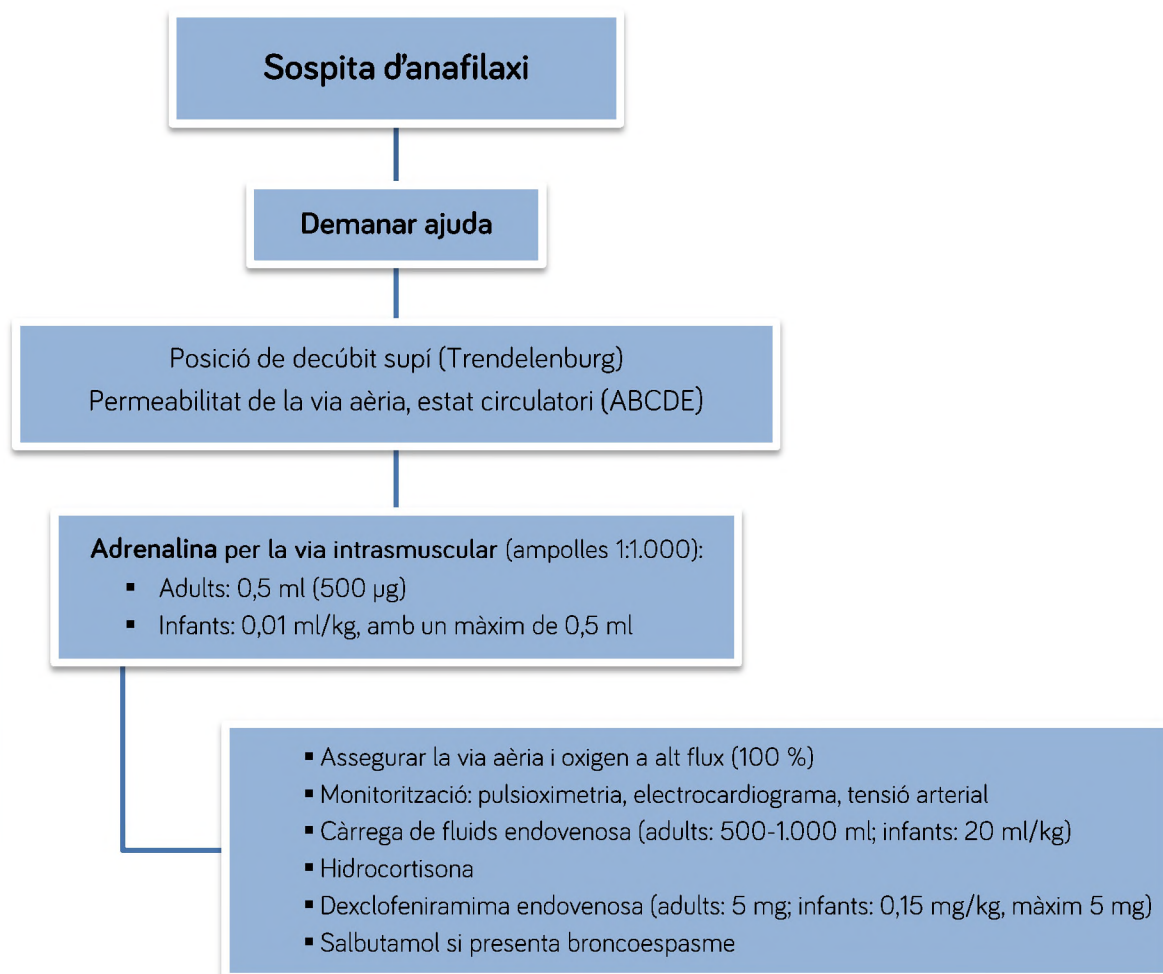
- Començament bruscat i progressió ràpida dels símptomes.
- Dificultat respiratòria alta, baixa o problemes circulatoris (C).
- Desorientació, inquietud, gran malestar o mareig (D).
- Concomitància amb signes a la pell o les mucoses (eritema, prurit, edema, màcules).

Altres signes molt freqüents que acompanyen l'anafilaxi són nàusees, vòmits, dolor abdominal còlic i incontinència.

El tractament d'elecció és l'adrenalina:

- La dosi és de 0,01 mg/kg (0,01 ml/kg), amb un màxim de 0,5 mg (0,5 ml) per dosi.
- La via d'administració d'elecció és la intramuscular, a la cara anterolateral externa de la cuixa.
- En cas de necessitat es poden utilitzar autoinjectors d'adrenalina precarregats, usant la dosi de 0,15 mg en infants de 10 a 25 kg de pes (d'1 a 6 anys) i la dosi de 0,3 mg en els de més pes.
- La dosi es pot repetir cada 5-15 minuts fins que s'obtingui la millora clínica.
- S'ha registrar l'hora exacta d'administració de les dosis.
- L'aparició d'efectes secundaris lleus i transitoris (pallidesa, tremolor, inquietud, taquicàrdia, cefalea o mareig) és freqüent i indica que s'ha assolit el rang terapèutic.

Font: European Resuscitation Council⁶

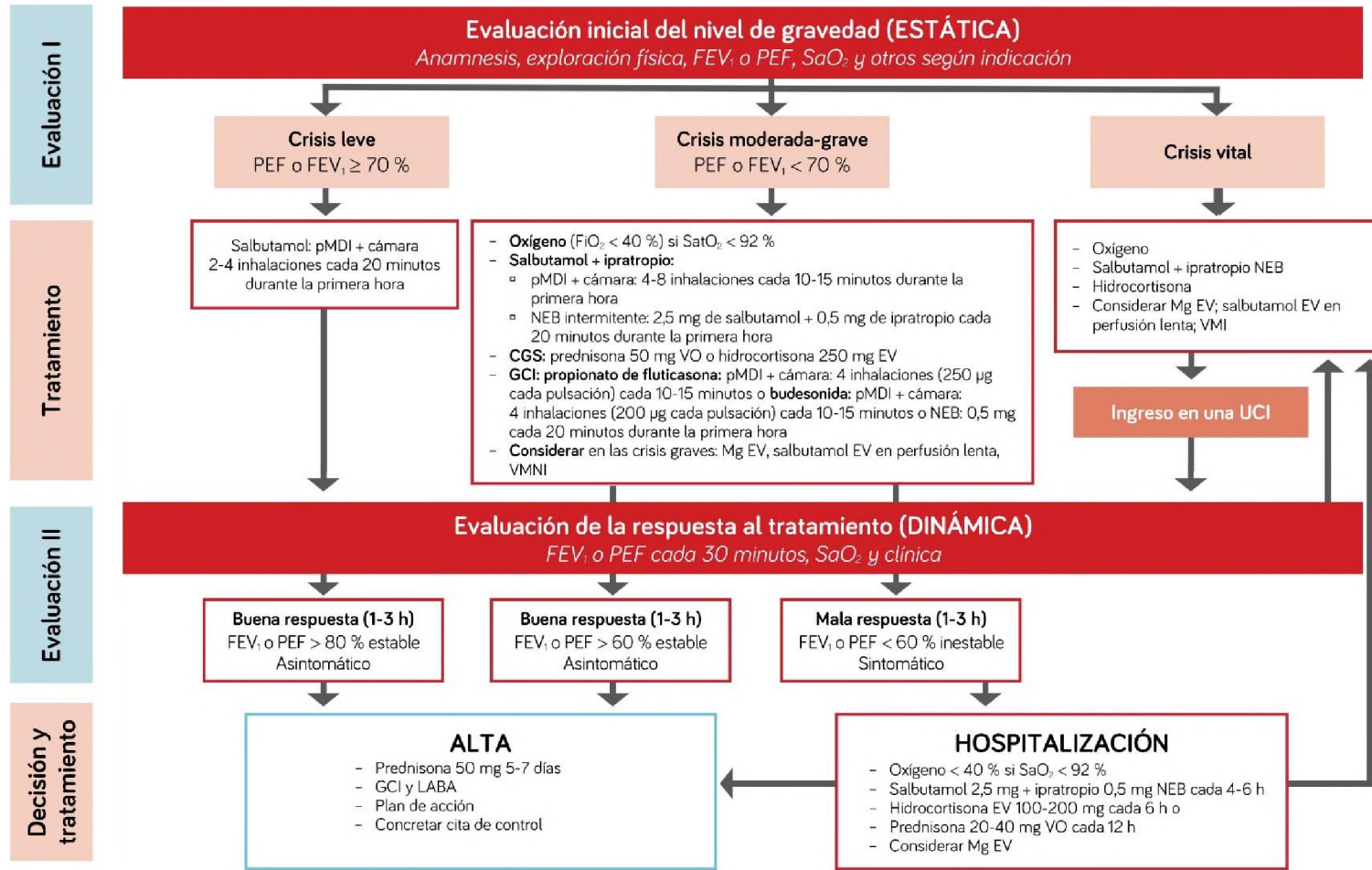
	Dexclorfeniramina (IM o EV lenta)	Hidrocortisona (IM o EV lenta)
Adults o infants més grans de 12 anys	5 mg	200 mg
Infants de 6 a 12 anys	0,15 mg/kg EV	100 mg
Infants de 6 mesos a 6 anys	0,15 mg EV	50 mg

IM: via intramuscular. EV: via endovenosa.

Font: Cardona et al.⁷

Annex 2. Reagudització asmàtica

Reagudització asmàtica en adults

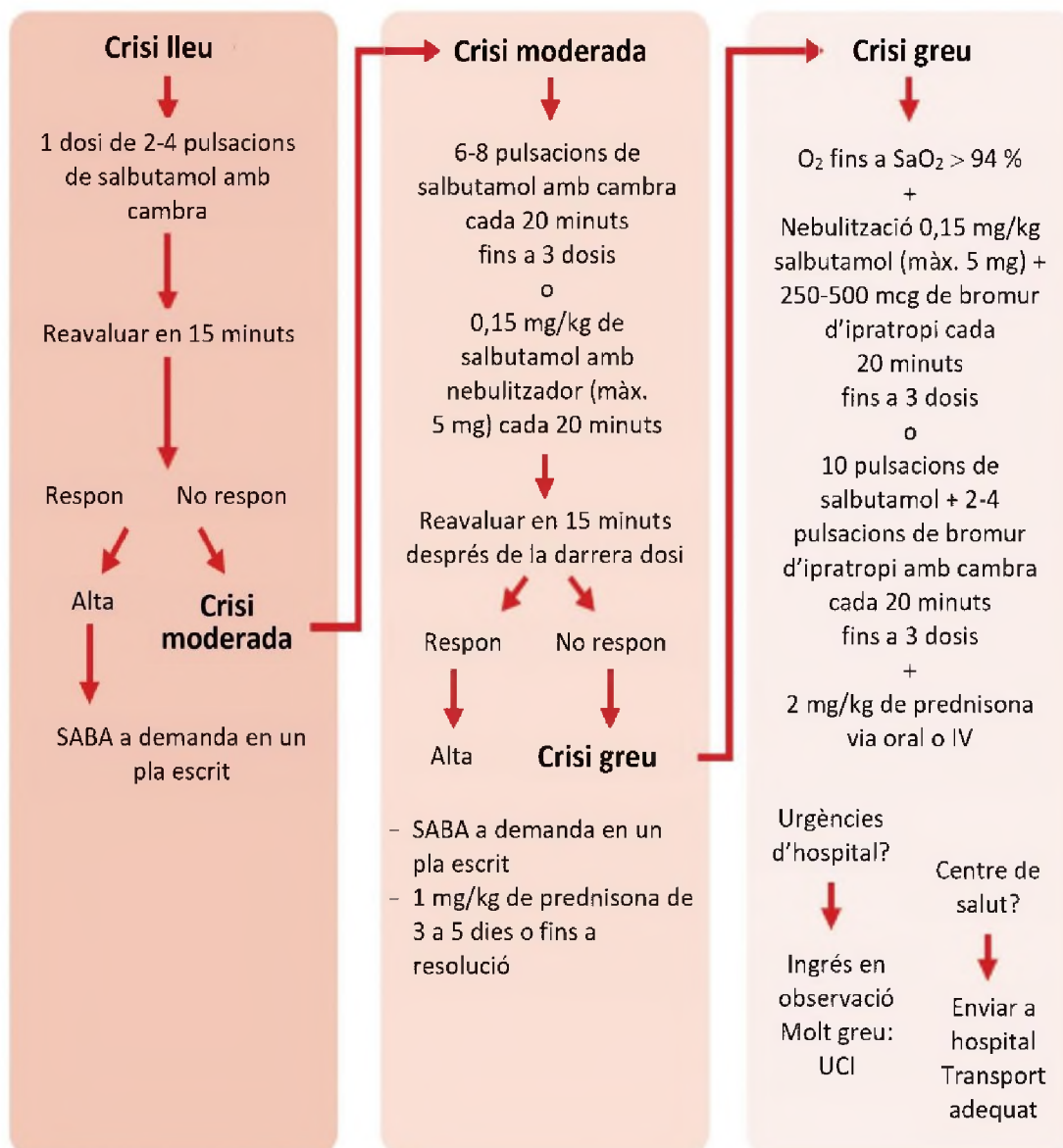

Abordaje terapéutico de la crisis de asma del adulto

FEV₁: volumen espiratorio forzado en el primer segundo. PEF: flujo espiratorio máximo. SaO₂: saturación de oxihemoglobina. pMDI: inhalador presurizado. NEB: nebulizado. VO: vía oral. EV: vía endovenosa. GCI: glucocorticoides inhalados. VMNI: ventilación mecánica no invasiva. VMI: ventilación mecánica invasiva. Mg: magnesio; mg: miligramo. µg: microgramo. LABA: agonista β₂ adrenérgico de acción larga. GCS: glucocorticoides sistémicos.

Font: Sociedad Española de Neumología y Cirugía Torácica, pag. 99.

Reagudització asmàtica en infants

kg: kilogram; mg: mil·ligram; µg: microgram; SaO₂: saturació d'oxihemoglobina; màx.: màxim.
SABA: agonista β₂ adrenergic d'acció curta.

Font: Sociedad Española de Neumología y Cirugía Torácica,² pàg. 121.

Annex 4. Medicaments que poden interferir en la prova de reacció cutània

Adaptació de Heinzerling et al.⁵

Fàrmac	Afectació en la prova (1)	Suspensió prèvia a la prova
Antihistamínics per via oral (2)	+++	7 dies
Antagonistes H ₂ (ranitidina)	0/+	No
Glucocorticoides tòpics a la zona on es farà la prova	+	Entre 1 i 3 setmanes (3)
Glucocorticoides sistèmics de curta durada (fins a 10 dies): <ul style="list-style-type: none"> ▫ Si l'equivalent en prednisolona < 50 mg/dia ▫ Si l'equivalent en prednisolona > 50 mg/dia 	0 / (+) (+)	3 dies 1 setmana
Glucocorticoides sistèmics de curta durada (més de 10 dies): <ul style="list-style-type: none"> ▫ Si l'equivalent en prednisolona > 10 mg/dia 	0	3 setmanes
Inhibidors tòpics de la calcineurina (tacrolimús i pimecrolimús)	+	1 setmana
Antidepressius tricíclics (4): <ul style="list-style-type: none"> ▫ Doxepina ▫ Imipramina 	++ +++	7 dies 3 setmanes
Fenotiazides	++	10 dies
Omalizumab	++	4 setmanes
Teràpia PUVA	++	4 setmanes

- (1) 0 ..... no n'hi ha evidència
 (+) ..... possible afectació
 + ... afectació lleu
 ++ ..... afectació moderada
 +++ ..... afectació forta

- (2) Si no se suspèn el tractament durant el període recomanat, poden aparèixer interferències en els resultats, tot i que la reacció al control d'histamina sigui positiva. En alguns casos, l'efecte residual dels antihistamínics redueix la resposta de control de la histamina, però inhibeix completament la resposta als al·lèrgens. Per tant, si es presenta una resposta positiva feble al control de la histamina o les respostes als al·lèrgens són inesperadament negatives, es recomana augmentar el període sense medicació i repetir la prova.

- (3) Depenent de la dosi i la durada del tractament.

- (4) A causa que els antidepressius presenten mitjanes de vida llargues i són difícils de suspendre, es podria fer la prova sense suspendre el tractament, especialment si les dosis són relativament baixes. No obstant això, si s'obté una resposta cutània feble o negativa, s'ha de considerar una possible interferència. En aquests casos pot ser preferible l'avaluació de la IgE específica d'al·lèrgen.

Annex 5. Control de qualitat del prick test

No imprimiu aquest formulari, sinó el PDF corresponent.

G CONSELLERIA
O SALUT I CONSUM
I GERÈNCIA ATENCIÓ
B PRIMÀRIA MALLORCA

Control de qualitat del prick test

Codi SAP	Allergen	En ús Maletí Caducitat	Incidències	En estoc	Caducitat de l'estoc
300515	<i>D. pteronyssinus</i>				
300514	<i>D. farinae</i>				
305197	<i>Lepidoglyphus destructor</i>				
302575	<i>Cupressus arizonica</i>				
300216	<i>Olea europea</i>				
304558	<i>Platanus acerifolia</i>				
300562	Grup de les gramínies				
300221	<i>Parietaria judaica</i>				
300532	<i>Alternaria alternata</i>				
300284	Epiteli de moix				
301052	Epiteli de ca				
300211	<i>Cynodon dactylon</i>				
301375	Histamina Control positiu				
305544	Sèrum salí fenolat Control negatiu				

Annex 6. Full de resultats del *prick test*

No imprimiu aquest formulari, sinó el PDF corresponent.

G CONSELLERIA
O SALUT I CONSUM
I GERÈNCIA ATENCIÓ
B PRIMÀRIA MALLORCA

Full de resultats del *prick test*

Nom del pacient: .....

Data de naixement: ..... Número d'història clínica: .....

Diagnòstic clínic: .....

Sol·licitat per: ..... Data de la prova: .....

Anotau el diàmetre de la favassa en mil·límetres.

1. Control negatiu* (sèrum fisiològic)	2. <i>Lepidoglyphus destructor</i> (àcar)
3. <i>Dermatophagoides farinae</i> (àcar)	4. <i>Dermatophagoides pteronyssinus</i> (àcar)
5. <i>Cupressus arizonica</i> (xiprer)	6. <i>Olea europea</i> (olivera)
7. <i>Platanus acerifolia</i> (plataner)	8. Grup de les gramínies (planta herbàcia)
9. <i>Parietaria judaica</i> (mal herba)	10. <i>Cynodon dactylon</i> (gram)
11. Epiteli de moix	12. Epiteli de ca
13. <i>Alternaria alternata</i> (fong de planta)	14. Control positiu** (histamina)

* Valor òptim del sèrum fisiològic ..... 0 mm (control negatiu).

** Valor òptim de la histamina ..... ≥ 3 mm (control positiu).

*** Si la favassa fa 1-2 mm, es pot considerar que hi ha reacció immuntaria o sensibilització, amb rellevància clínica o sense, cosa que s'ha de valorar segons la història clínica.

Observacions:

.....
.....
.....

Signatura

.....

G CONSELLERIA
O SALUT I CONSUM
I GERÈNCIA ATENCIÓ
B PRIMÀRIA MALLORCA

Annex 7. Consells per evitar els desencadenants de les al·lèrgies

---

Allèrgia als àcars

- Ventilau i assolellau la casa cada dia, sobretot el dormitori.
- Per netejar la casa, posau-vos una màscara que tapi el nas i la boca, i no estigueu present quan una altra persona faci net.
- Per a la neteja, no utilitzeu una granera o un plomall, sinó un pedaç humit o un pal de fregar. També podeu fer servir una aspiradora (recomanable amb filtre HEPA).
- Evitau tocar o estar a prop d'objectes que acumulin pols: peluixos, llibres, catifes, moquetes, cortines...
- Posau una funda antiàcars al matalàs i al coixí.
- Rentau la roba de llit una o dues vegades a la setmana a més de 55 °C. Convé que utilitzeu flassades i vànoves de teixit sintètic que es puguin rentar fàcilment.
- Utilitzau un deshumidificador per mantenir la humitat ambiental per sota del 50 %.
- No és recomanable que tingueu animals de pèl a casa, ja que desprenen una gran quantitat d'escates, que serveixen d'aliment als àcars.
- Feis servir un producte acaricida per al terra i la roba de llit, encara que això no exclou les mesures anteriors.
- Cal que passin almenys entre tres i sis mesos des que s'apliquen aquestes mesures per demostrar un benefici clínic rellevant. És important recalcar-ho perquè allò que s'espera sigui un benefici gradual i modest.⁸

Allèrgia als epitelis de moixos o cans

- Desfeis-vos de l'animal i posteriorment feis una neteja exhaustiva.
- Si no és possible desfer-vos-en, almenys cal que el mantengueu fora de la casa i que el renteu cada setmana amb un producte contra les escates.
- Retirau les catifes i les moquetes.
- Evitau tant sí com no que l'animal entri al dormitori de la persona que té al·lèrgia als epitelis.
- Evitau que entrin a casa visites amb animals.
- Planificau activitats que evitin o minimitzin el contacte amb animals de pèl.

Allèrgia a la floridura (floridura de la humitat)

- Manteniu sec el bany, incloses les tovalloles.
- Procurau una bona ventilació de la cuina i del bany.
- No guardeu la roba ni les sabates quan encara estiguin humides.
- Evitau que es creï humitat a les parets i les finestres i que es produeixin filtracions o fuites d'aigua.

- Aplicau pintura antifloridura (sense olor) als llocs humits.
- Considerau l'ús d'un deshumidificador per mantenir una humitat relativa per sota del 50 %. Òbviament, evitau usar un humidificador.
- No deixeu aliments fora del frigorífic massa temps i tirau tan aviat com sigui possible les bosses de fems que contenguin restes d'aliments.
- Duis un manteniment dels sistemes d'aire condicionat o de calefacció per aire i feis-los nets adequadament.

Allèrgia al pollen

- Heu de conèixer i identificar les plantes que poden provocar al·lèrgies i l'època de pollinització de cadascuna i, en conseqüència, heu d'evitar estar-hi a prop.
- Manteniu tancades les finestres (ventilau la casa a primera hora del matí).
- Posau filtres especials en el sistema d'aire condicionat.
- No estengueu la roba a l'exterior, ja que el pollen s'hi pot acumular.
- Evitau sortir al camp, especialment els dies secs i de molt de vent, així com de matinada i al capvespre.
- A l'exterior, duis ulleres de sol o màscara per a la boca i el nas els dies en què hi hagi major índex de pollinització.
- Evitau tallar la gespa o ajeure-us-hi en cas d'allèrgia a les gramínies.
- Viatjau amb les finestretes del cotxe tancades i evitau anar amb moto o amb bicicleta (si cal, feis servir un casc integral).
- Planificau les vacances consultant en els mitjans informatius o a Internet la informació periòdica sobre els nivells de pollinització.
- Èpoques i nivells de pollinització dels diferents al·lèrgens:
  - Gramínies o poàcies: de març a agost. Els mesos més intensos són maig i juny.
  - *Parietaria judaica*: de febrer a novembre, amb un pic principal a l'abril, maig i juny, i un altre de menor al setembre i l'octubre.
  - Olivera: sobretot els mesos d'abril a juny.
  - Xiprer: de gener a març.
  - Plataners: de març a abril.

Irritants que poden empitjorar la simptomatologia al·lèrgica

- Fum de tabac.
- Fum de xemeneies i cuines, gasos de cotxes, contaminació.
- Pols d'obres, guix.
- Aerosols: laques, ambientadors, insecticides...
- Productes de neteja: lleixiu, amoníac, sulfamat...
- Estímuls físics: aire fred, boirina...
- Oloros intenses: pintures, vernissos, dissolvents, perfums...

Annex 8. Com sol·licitar al·lergògens per fer el prick test

Sector Sanitari de Tramuntana

- Central Corporativa de Compres i Logística: <https://intranet.ssib.es/sc/cic/cccl/default.aspx>.
- Petitori mensual de material fungible.
- Contacte per sol·licitar material fungible a l'Hospital Comarcal d'Inca en cas de comandes urgents: daniel.rigo@hcin.es, 971 888 540.

Sector Sanitari de Llevant

- Central Corporativa de Compres i Logística: <https://intranet.ssib.es/sc/cic/cccl/default.aspx>.
- Petitori mensual de material fungible.
- Contacte per sol·licitar material fungible a l'Hospital de Manacor en cas de comandes urgents o incidències: magatzemllevant@hmanacor.org / compres@hmanacor.org, 971 847 152 / 971 847 019.

Sector Sanitari de Migjorn

- Central Corporativa de Compres i Logística: <https://intranet.ssib.es/sc/cic/cccl/default.aspx>.
- Petitori mensual de farmàcia de l'Hospital Universitari Son Llàtzer.
- Comandes urgents: registres d'incidència en el SharePoint.
- Contactes: cada centres de salut del sector té un farmacèutic de referència.

Sector Sanitari de Ponent

- Per sol·licitar comandes mensuals i urgents, s'ha d'enviar un correu electrònic al Servei de Farmàcia de l'Hospital Universitari Son Espases (hugd.centros.salud@ssib.es) al qual s'ha d'adjuntar la sol·licitud d'al·lergògens que es mostra en la imatge.
- Telèfon de contacte: 871 206 321.

PRICK TEST

SECTOR PONENT

PEDIDO FECHA:

CENTRO DE SALUD:

CODIGO SAP	ALERGENO	UNIDADES
300515	D.Pteroglasmas	
300514	D.Feins	
300507	Lepidoglyphina de estructura	
300575	Copressus arizonica	
300216	Olea europae	
300558	Plantago arvensis	
300562	Graino Graminis	
300221	Panem eis judais	
300592	Alumina Alumina	
300294	Episcio de gum	
300592	Episcio de gum	
300211	Cyrodon dactylin	
300275	Niacina Cenuriposina	
300544	Succo raine ferulac Contestativo	

Farmacèutic de referència	Centres de salut
Xesc Company Bezares <i>fcompany@hssl.es</i> 650 948 963	<ul style="list-style-type: none"> ▫ CS Rafal Nou (Palma) ▫ CS Santa Maria [UBS Bunyola, UBS Palmanyola, UBS Santa Eugènia] ▫ CS Trencadors (S'Arenal) [UBS Badia Gran]
Olatz Pérez Rodríguez <i>opez@ibsalut.caib.es</i> 646 223 847	<ul style="list-style-type: none"> ▫ CS Es Raiguer (Binissalem) [UBS Alaró, UBS Consell, UBS Sencelles] ▫ CS Escola Graduada (Palma) ▫ CS Pont d'Inca (Marratxí) [UBS Pla de na Tesa] ▫ CS Serra Nord (Sóller) [UBS Deià, UBS Fornalutx, UBS Port de Sóller]
Xisca Ramis Riera <i>francisca.ramisriera@hssl.es</i> 679 742 403	<ul style="list-style-type: none"> ▫ CS Coll d'en Rabassa (Palma) [UBS Es Molinar] ▫ CS Emili Darder (Palma) ▫ CS Migjorn (Llucmajor) [UBS Algaida, UBS Pina, UBS Randa] ▫ ESAD
Raquel Seco Melantuche <i>rseco@ibsalut.caib.es</i> 679 550 086	<ul style="list-style-type: none"> ▫ CS Platja de Palma [UBS S'Aranjassa, UBS S'Arenal, UBS Es Piñari] ▫ CS Son Ferriol [UBS Sant Jordi] ▫ CS Muntanya (Marratxí) [UBS Pòrtol, UBS Sa Cabaneta] ▫ CS Son Gotleu (Palma)

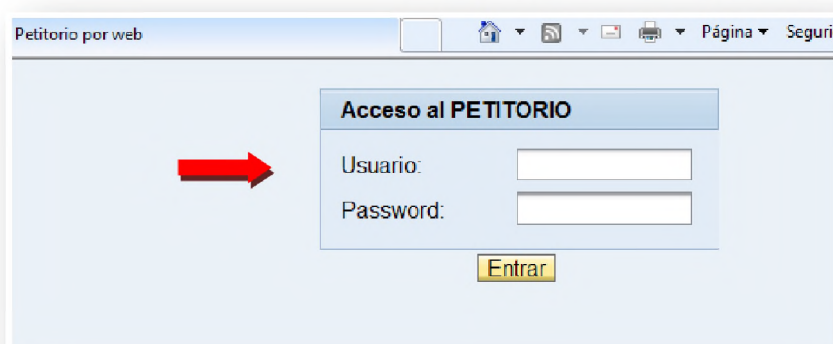
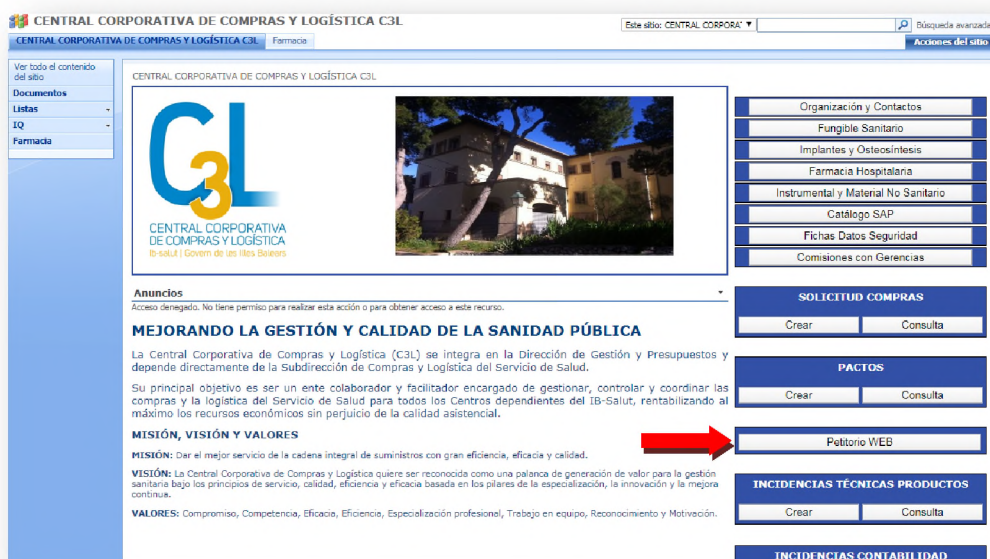
Codi per sol·licitar llancetes dermatològiques:

Codi SAP	Material	Casa comercial
112240	Llancetes dermatològiques (10 unitats)	Stallergenes Greer

Tutorial per sol·licitar al·lèrgens al petitori web

Accediu a l'espai de la Central Corporativa de Compres i Logística de la intranet (intranet.ssib.es/sc/cic/cccl/default.aspx) mitjançant el vostre usuari S y la contrasenya corresponent i clicau el botó **Petitorio web**.

Una cop que hàgiu accedit al petitori, clicau **1. Crear / Modificar** per obrir els petitoris:

Triu el petitori amb l'identificador que correspongui a cada sector per reservar al·lergògens i clicau **Entrar**:

[Volver](#)

Crear / Modificar reservas Petitorio

Introduccion Manual

Centro:

Sociedad CO:

Centro coste:

Almacén:

Cl.movimiento:

Identificador:

Cecos disponibles

Almacén	Cl.movimiento	Identificador	Centro coste	Sociedad CO
0100	201	1	601SRUL	IBSA
0100	201	8	601SRUL	IBSA
0100	201	9	601SRUL	IBSA
0210	201	1	601SRUL	IBSA
0210	201	2	601SRUL	IBSA

Per cercar els al·lergògens amb el seu número SAP, clicau **Buscar** i apareixerà una llista amb tot el que hi ha disponible per demanar amb aquest identificador:

Reserva

Detalle

Incluir Material

Material: Cantidad:

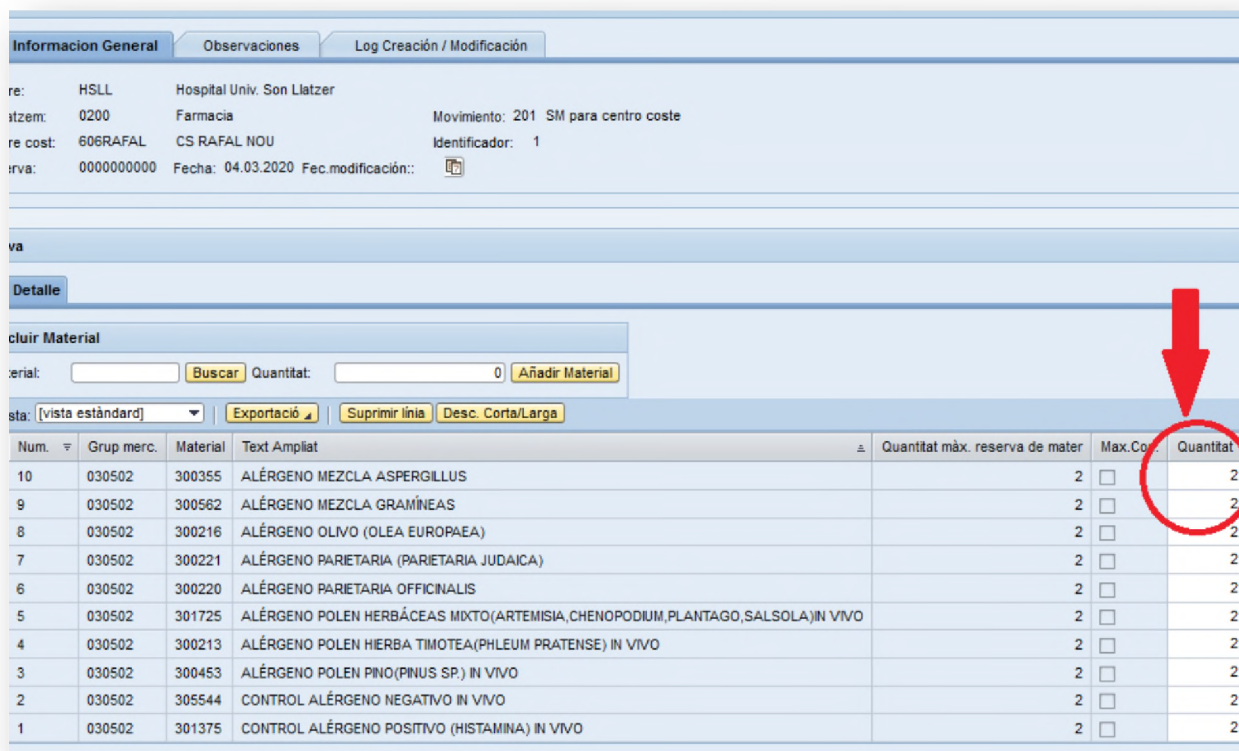
Vista: Filtro Opciones

Material	Texto	Cant. Max	Max.Con.	Consumo	Texto	Num.	Cantidad

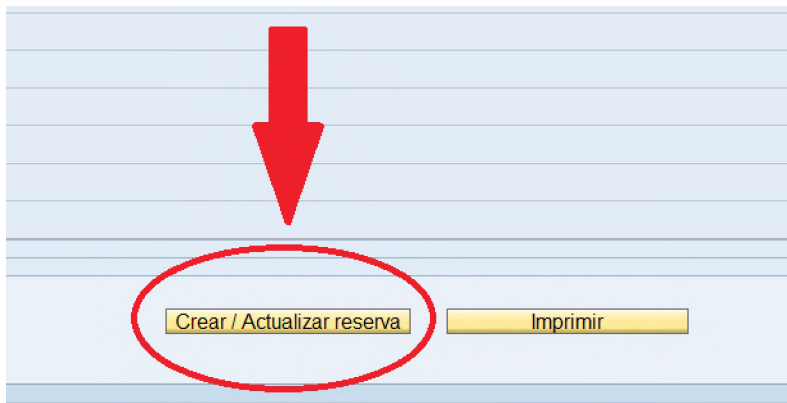
Seleccionau el material/allergen que necessiteu, clicau **Añadir materiales marcados** i, a continuació, **D'acord**.

En haver triat tot el que vulgueu sol·licitar, introduïu-ne les quantitats, sempre tenint en compte la quantitat màxima que estigui pactada:

Per completar la comanda, clicau **Crear / Actualizar reserva**:

Recordau que per cursar comandes destinades al Sector Sanitari de Ponent heu d'utilitzar el formulari *ad hoc* i enviar un correu electrònic al Servei de Farmàcia de l'Hospital Universitari Son Espases.

